

En nu is de horizontale levenslijn omgebogen tot een verticale. Uit het moede leven van de vlakke hebben ze opgezogen omhoog. Ze probeeren niet langer het uit te houden zonder Hem. Ze zijn tot het pijnlijke, verlossende inzicht gebracht, dat het zonder Hem alles verloopt in levensontgoocheling, gebrokenheid, bezwijking, ondergang.

En in de levensvergaaf kwam nu dat andere, dat nieuwe. De echte, blijvende kracht uit Hem, die niet moede wordt sterrenwerelden te dragen en te leiden en kracht geeft den moede, sterkte vermenigvuldigt dien, die geen krachten heeft.

In de wonderlijke krachtsvernieuwing loopen ze zonder moede te worden.

Ze wandelen en ze worden niet mat.

De levenservaring van al Gods kinderen schijnt met dit geweldige profetische woord in onverzoeplijken strijd. Loopen en niet moede worden? Wandelen zonder afmating? We weten het wel beter, En de bijbelheiligen dan?

Jakob dan, die in den Jabboksnacht zijn God niet gaan liet zonder den zegen en op zijn sterfbed volbewust uitzag naar de zaligheid, hem beloofd? Hoort ge hem niet ingezonden klagen: „Alle deze dingen zijn tegen mij“?

En Mozes dan, die in de kracht des Heeren Farao wederstaat en overwint? Is hij niet aan het eind, als hij bij nieuw woestijngeoorzucht: „Ik alleen kan al dit volk niet dragen, want het is mij te zwaar... dood mij slechts en laat mij mijn ongeluk niet aanzien“?

En David, was hij niet de man naar Gods hart? En hooren we hem niet, hem, die met zijn God zou loopen door een bende en springen over een muur, jammeren: „Nu zal ik nog een dezer dagen door Sauls hand omkomen“?

En Elia, de profeet van den Karmel, op wiens gebed het vuur van den hemel vlamt, wie kent als hij de kracht Gods? Is hij niet neergezonken in de woestijn: „Het is genoeg, neem nu, Heere, mijne ziel“?

Ze zullen loopen en niet moede worden. Ze zullen wandelen en niet mat worden.

De werkelijkheid schijnt met dat kloekke woord te spotten. Niet alleen nu. Altijd. Overal.

Die krachtsvernieuwing vindt niet maar éénmaal plaats, bij het begin van het geloofsleven. En dan nooit weer. Maar telkens, telkens....

Aan onszelf overgelaten, ja, dan is weer spoedig opgebruikt de vernieuwde kracht. Zoodra de lijn naar omhoog weer teruggebogen wordt naar de vlakke, raakt de kracht ten einde. Want de bewuste verbinding met Hem, wiens kracht geen einde heeft, is dan weg. De beek, die van haar bron is afgesneden, droogt onherroepelijk uit. We hebben niets aan de gaven, zonder den Gever. De beloften zonder den Belover missen haar kracht en haar troost.

Slechts wanneer de vermoeden weer waarlijk verwachten, en uit hun inzinking het leeg hart opheffen, komt weer de vervulling, de verfrissing, de vernieuwing. En dan loopen ze weer en hun vermoeden is geweken, ze wandelen weer en voelen geen afmating.

Dan doet die wonderlijke kracht, volbracht in onze zwakheid, het onmogelijke.

Petrus loopt over de golven zijn Heiland tegemoet, zoolang althans zijn oog in het oog van zijn Meester blik. Zoodra die lijn is omgebogen naar de golven en den wind, zinkt hij wanhopend weg.

Zoodra onze verwachting zich uit de gemeenschap met den Heere losmaakt, vloeit de nieuw ontvangen kracht weg.

Slechts indien we, en zoolang we, en naarmate we den Heere verwachten, vloeit in ons over die nieuwe kracht, waardoor we alle dingen vermogen.

Gelijk die adelaar, dien het Israëlitische volk in zijn bergland zoo menigmaal had gezien, als deze vogelenkoning na lange tochten, neerzweefde in het dal.... ge meendet: nu zou hij neerstrijken, daarbeneden, om eens te rusten, uitgeput, afgemat.... maar eensklaps wickten de machtige vlerken weer omhoog en met majesteit voor de adelaar op uit het schemerende dal naar de toppen der bergen, naar het late, verre zonlicht, dat er nog glansde.

De nieuwe kracht van wie den Heere verwachten is als adelaarskracht. Ze zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden, hooger, hooger, naar de eeuwige bergen Gods, gehorgen in het eeuwige, heerlijke licht des Heeren. Wonderlijk!

Hebt ge wel eens ontmoet die vrouw, die moeder, die haar man verloor, haar levenssteun, haar alles op de aarde? Ze was van binnen verscheurd, onheilbaar. En was er misschien in haar oog die wonderlijke glans? Wist ze zich in de verwachting des Heeren gesterkt? Ge kwaamt om te trachten haar op te beuren en zij beurde anderen op. Ge kwaamt om te troosten, en ge werdt zelf vertroost. Ge dacht haar moede te zien en mat, maar ze wandelde, ze liep alsof er geen vermoeidheid was. Adelaarskracht!

Ze zullen opvaren, loopen, wandelen... o, de snelheid van den gang is niet bij allen gelijk, maar

zal immer verschillen. Opvaren, loopen, wandelen... hier sneller, daar trager.

Er is geloofsenthusiasme. Er is geloofsvolharding. Er is geloofslidzaamheid.

Maar die den Heere verwachten, zullen hun vlucht vliegen, zullen hun loop loopen, zullen hun wandel afwandelen in telkens nieuwe kracht.

Ze zullen niet moede worden, zoolang ze slechts den Heere verwachten.

Ze zullen niet mat worden, indien ze zich slechts voortdurend door Hem laten sterken.

Welgelukzalig de mensch, wiens sterkte in U is, in wiens hart de gebaande wegen zijn! Als zij door het dal der moerbeziënboomen doorgaan, stellen ze Hem tot een fontein.

Ze gaan van kracht tot kracht! Een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Sion!

Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht!

Is Israels God, die krachten geeft, van Wien het volk zijn sterkte heeft!

Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch eenig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere.

G. R. K.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Een onzer lezers vraagt m'n oordeel over het geoorloofde van het bezoeken eener tentoonstelling — in zijn geval geldt het een landbouwtentoonstelling — die ook op den Dag des Heeren geopend is.

Deze vraag is stellig niet één der moeilijkste, die er ten opzichte van onze verhouding als geloovigen tegenover het wereldleven kunnen rijzen. Want het is met geen mogelijkheid in te zien, in welk opzicht het bezoeken van dergelijk een tentoonstelling, die op zichzelf niet ongeoorloofd is, op een van de werkdagen der week, in strijd zou zijn met Gods Woord. De eenige regel, die ons in dergelijke gevallen in den weg zou kunnen treden is die van Ef. 5:11: „Hebt geen gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis“.

Doch bij eenig nadenken, moet het, dunkt me, ook onzen vrager wel duidelijk zijn, dat die hier in geen enkel opzicht van toepassing is.

Hij verbiedt alleen elke handeling of gedraging, waardoor men gemeenschap zou krijgen aan, d.w.z. in meerdere of mindere mate, rechtstreeks of indirect, mede-verantwoordelijk zou worden voor wat ons schuldig zou stellen voor God.

En zulk een verantwoordelijkheid ontstaat er in het onderhavige geval stellig niet.

Iets anders zou 't zijn, als men zitting nam in het Comité of Bestuur van zulk een tentoonstelling, of als men er exposeerde, zonder de macht om eigen inzending op den Dag des Heeren aan de expositie te onttrekken.

In 't laatste geval zou men dan zeer stellig meë-aansprakelijk zijn voor het misbruiken van den Zondag; en in het eerste er zich nauwelijks door publiek protest tegen kunnen vrijwaren.

Maar een bezoek op een der werkdagen geeft aan de ontheiliging van 's Heeren Dag part noch deel.

Ware het anders — wij, christenen, zouden geen dag en geen uur een goede conscientie kunnen houden.

We zouden nooit gebruik kunnen maken van trein of tram of van welk openbaar vervoermiddel ook, dat des Zondags niet stilstaat. We zouden in geen restauratie mogen binnenloopen en in geen winkel mogen koopen, die des Zondags niet sluiten. En hoe talloos veel gevallen van denzelfden aard zouden er nog méér te noemen zijn!

Me dunkt, deze en andere consequenties, die hier uit den regel van onthouding zouden volgen, zullen voldoende zijn om onzen vrager te overtuigen, dat enkel het feit, dat ze ook op Zondag geopend is, voor een christen nog geen „verboden toegang“ plaatst aan den ingang eener tentoonstelling.

Een andere vraag, die me toegezonden werd, geldt de voorbede voor allerlei belangen, gelijk die van ons, christenen, gevorderd wordt.

De inzender geraakt daarmee gedurig in verlegenheid. Hij weet niet, hoe in zijn gebed, naast eigen nooden, en die van gezin en familie, van Kerk en Maatschappij, van eigen volk en van andere volken, nog telkens plaats te geven aan de belangen van Zending, van Evangelisatie, van philanthropischen arbeid, van allerlei verenigingen, enz., die toch elk voor zich er gedurig op aandringen, dat men haar strijd en nood in de gebeden zal gedenken. Hij beseft, hoe noodig het is, dit alles gedurig voor Gods aangezicht te brengen. Hij zou het ook willen, omdat het alles Zijn belangstelling en liefde heeft, en zonder Gods zegen niet gedijen kan. Maar hij weet niet, hoe er ooit toe te komen; en vraagt nu, hoe uit deze moeilijkheid te geraken.

Zijn vraag verblijdde me, omdat ze getuigt van hartelijk en innig meeleven in al wat het Koninkrijk Gods en den nood van ons

menschenleven raakt. Ook omdat ze, zonder het te bedoelen, den vinger legt bij een zwakke steed in ons gebedsleven.

Want er is reden om te vreezen, dat de voorbede daarin niet de plaats inneemt, die haar toekomt en die het Woord onzes Gods, in voorbeeld en vermaan, toch voor haar vraagt. Voor een christen, die door gemeenschap aan Jezus' zalving, weet ook priester te zijn, is er hier vooral in onzen tijd met zijn duizend-en-één vragen, zijn schreiende nooden en zijn velerlei arbeid voor het Koninkrijk Gods, inderdaad wel oorzaak om met den heiligen plicht der voorbeding in verlegenheid te geraken. En dat een vraag, als die ons nu bezighoudt, zoo zelden wordt gedaan, geeft wel te vreezen, dat we met dit deel onzer christelijke roeping niet zooveel ernst maken als waarop het aanspraak heeft.

Doch is er hier niet zooveel reden tot verlegenheid als onze vrager meent.

Zonder twijfel heeft al wat Gods Koninkrijk en het belang van het menschenleven raakt, recht op onze voorbede.

En even zeker is, dat we ons daarbij niet tot algemeenheden mogen bepalen, maar dat het Woord van ons wil een afdalen in allerlei bijzonderheden. Denk alleen maar aan het vermaan des Apostels in 1 Tim. 2, dat in de samenkomsten der Gemeente „worden gedaan smeekingen, gebeden, voorbedingen, dankzeggingen voor alle menschen, voor koningen en allen, die in hoogheid zijn“.

En dat „smeekingen“, en vooral die verbinding van „dankzegging“ met „voorbedingen“, zeggen ons, hoe ook in dit opzicht ons gebed niet mag zijn een luchtig heenglijden langs hetgeen we er in voor God brengen, maar een met ernst en liefde indringen in den nood, waaruit we tot Hem roepen.

Doch dit brengt nu vanzelf ook weer zekere beperking mee.

Want tot zulk echt bidden, met volle aandacht der ziel, kan het kwalijk bij ons komen, als we, in ons gebed een onafzienbare reeks van afzonderlijke belangen zouden willen opnemen.

Zoo we er den tijd voor vinden, zou het ons toch ontbreken aan de geestelijke spankracht, die voor echt bidden noodig is. Ons gebed zou versterven tot een dorre opsomming, waaraan alle ziel en heilige drang onthraak.

De Schrift geeft ons daarvan dan ook geen enkel voorbeeld. Zelfs het gebed van koning Salomo bij de inwijding van den Tempel, dat hier een uitzondering is, beweegt zich om niet méér dan twee belangen: die van den dienst des Heeren en die van het volk Israël.

We zullen daarom in den regel in onze voorbeding gelijksoortige belangen moeten samenvatten.

Eerst dan zal ons gebed met volle aandacht der ziel kunnen opgaan.

Zoo, als onze Heere Jezus Christus ons daarvan een voorbeeld gaf in het „Onze Vader“.

Het leven zelf zal ons dan dringen om daarnaast ook nog verscheidene afzonderlijke belangen in ons gebed op te nemen. Het zal ons nu met dezen, dan met génen nood, nu met den éenen arbeid en strijd, dan weer met een anderen, van nabij in aanraking brengen. Volgen we dan daarbij de leiding Gods en de aandrift onzer ziel.

Natuurlijk evenwel, dat altoos de eerste plaats in ons gebed behoudt wat God de Heere-zelf door Zijn roeping of voorzienig bestel ons het naast aan 't hart legde.

Zoo zal, houden we oog en ziel maar immer vrijd open voor al wat onze liefde en ons meeleven vraagt, de voorbeding van onze lippen niet wegsterven en toch ook weer niet verdwalen op het onmetelijk gebied, dat zich voor haar ontsluit.

Dat we niet altoos alles wat er om roept in ons gebed met name kunnen noemen, behoeft ons voorts niet te verontrusten.

Het is toch niet zóó, dat wij door ons bidden Gode bekend zouden moeten maken wat Hij niet weten zou, of zijn zegen moeten afdwingen over wat Hij anders aan zichzelf zou overlaten.

„Gode zijn al Zijne werken van eeuwigheid bekend“, Hij is „een God des aanzien en des ontfermens“. En het rechte bidden is, naar 't besluit van het „Onze Vader“, óók een rusten der ziel in Zijn alomvattende kennis, in Zijn Raad en in Zijn trouw.

FERNHOUT.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Belgische reis.

V.

Den tweeden dag werd des morgens reeds om half negen een bidstond gehouden, waarna om negen uur de zitting van de Synode wederom een aanvang nam. Na gebed en gezang werd appél nominaal gehouden, waarna de voorlezing der notulen volgde van den vorigen dag, die na eenige discussie werden vastgesteld. De notulen verschenen niet in druk; wel volgt na de Synode in druk de korte weergave van de besluiten door haar genomen. Daarna komt in behandeling het verslag der heeren, benoemd tot het nazien der boeken, gevolgd daarna door de voorlezing in zijn geheel van het rapport in zake de financiën, welk

rapport wij Belgische 2 is met de waaruit al waartegen Dr L. Rutg met deze conclusies vragen ter in dit rap werd vern opgemerkt, woorden u post van dank aan d wees daa van de l hart uitsc discussie strooming den weg vernamen kere Kerk voelden de ontwaardig dat op de te was ge merken, d te constate hij deze d De hegr gaven op depreciatie dragen uit frank, waa verwacht. opbrengen 253.590 fr

Men zie van de h die te ver predikante scheiden l

Het was van het A uit den v

De eers gevaardigd Na breed

waardoor met die v wat beide

pelijke vij alcoholism vijand der

dan ook l Fransche

het pacifi afgevaard Prof. E. D

pen mede Kerken b met aang

Sterk stee Hugeno moesten t

sche vere men in l

verenigin genotte dikant vi

Deze schi van een l der Fran

Op der en die v een ander

afgevaard ken door

Zij we beantwo de ander

ting volg Na der

rapport v studenten

ni word lingen bl

Straatsbu daarna d

meen gro alumni

Straatsbu niet van die 't Ne

len werd sion d

gewezen. Nadat de verho der Ker

Kerken i gevaardig die de v riaanscha door Ds

dingsmar applaus in de gez

Daarna

zonder het wakke steed
t de voor-
t, die haar
ls, in voor-
raagt. Voor
aan Jezus'
is er hier
een vragen,
arbeid voor
orzaak om
ing in ver-
als die ons
n, geeft wel
christelijke
waarop het

ot verlegen-

minlijk en
aakt, recht

hij niet tot
het Woord
onderheden.
es Apostels
er Gemeente
voorbiddin-
n, voor ko-

verbinding
n", zeggen
d niet mag
geen we er
ist en liefde
Iem roepen,
veer zekere

le aandacht
en, als we,
van afzon-
ten.

ou het ons
kracht, die
zou verster-
alle ziel en

geen enkel
Salomo bij
er een uit-
r dan twee
ren en die

onze voor-
aamvatten,
e aandacht

ons daar-
Vader".
n daarnaast
elangen in
met dezen,
n arbeid en
in nabij in
ij de leiding

erste plaats
re-zelf door
t naast aan

maar immer
is meeleven
a niet weg-
den op het
ontsluit.

n roept in

behoeft ons

ons bidden
at Hij niet
en over wat

igheid be-

en des ont-

en der ziel

a Raad en

ENHOUT.

EN.

reeds om
vaarna om
derom een
verd appél
ng der no-
na eenige
n verschij-
Synode in
uften door
deling het
nazien der
ding in zijn
ntien, welk

rapport wij ook gedrukt in handen hadden. De Belgische Zendingkerk heeft evenals dit het geval is met de Schotsche Kerken, een Algemeene kas, waaruit al de Kerken worden betaald. Een systeem waartegen wij, vooral onder leiding van wijlen Prof. Dr. L. Rutgers, groote bezwaren hebben. In verband met deze rapporten rakende de finantiën, en hunne conclusies kwamen even min of meer principiele vragen ter sprake. Een eerste opmerking was, dat in dit rapport zoo weinig de godsdienstige toon werd vernomen, waartegenover door anderen werd opgemerkt, dat, al kwam die niet met evenzoveel woorden uit, toch reeds de weergave van ledereen post van ontvangst en uitgave een acte was van dank aan den Heere. Vooral de grijze Kennedy Anet wees daarop en hij was het, die aan het einde van de behandeling van dit punt in eens zijn hart uitstortte in een warm dankgebed. Uit de discussie bleek ook, dat tegenover de sterkere strooming van centralisatie er eene was, die liever den weg der decentralisatie op wilde gaan. Ook vernamen wij de ernstige klachte, dat de sterkere Kerken niet genoegzaam haar roeping gevoelden de zwakkere te hulp te komen. Met verontwaardiging werd het gering bedrag genoemd, dat op den Hervormingsdag in bijzondere collectie was gecollecteerd. Uit een en ander kon men merken, dat er een inzinking dan vooruitgang viel te constateeren. Vooral Aloys Gautier toonde zich bij deze discussie in zijn kracht.

De begroting voor 1924 à 1925 raamt de uitgaven op 610.000 franks (men vergeet niet de depreciatie van den frank) en de inkomsten op bijdragen uit den vreemde tot een bedrag van 265.860 frank, waaronder ook uit ons land een deel wordt verwacht. De Belgische Kerken zelf zullen moeten opbrengen om een sluitende begroting te krijgen 253.590 frank.

Men ziet, dat deze Kerken zeer afhankelijk zijn van de hulp der Buitenlandsche Kerken. Om zich die te verzekeren, hebben het laatste jaar eenige predikanten collectereizen ondernomen naar onderscheiden landen.

Het was dan ook niet onaardig, dat op dit punt van het Agendum de ontvangst der afgevaardigden uit den vreemde volgde.

De eerste, die aan 't woord kwam was de afgevaardigde van de Unité des églises de France. Na breed te hebben stil gestaan bij die dingen, waardoor deze kerkgemeenschap nauw vereend was met die van Frankrijk, deelde hij iets mede van wat beide Kerken gemeen was; als gemeenschapelijke vijanden werd het clericalisme genoemd, het alcoholisme en het groot deficit als bijzondere vijand der Fransche Kerken. Op die terreinen lag dan ook het hoofddoel van de werkzaamheid der Fransche Kerken, waarbij nog het blauwe kruis en het pacifisme werd genoemd. Door 't geen deze afgevaardigde mededeelde werd bevestigd wat Prof. E. Doumergue bij zijn laatste bezoek aan Kampen mededeelde, dat n.l. de actie van de Fransche Kerken bijna geheel opgaat in haar bemoeienis met aangelegenheden rakende het sociaal terrein. Sterk steekt hij dit streven af, dat der Deutsche Hugenottenvereins. De Fransche Kerken moesten maar eens in de leer gaan bij deze Duitse vereeniging en haar doel en vooral moest men in Frankrijk eens lezen heft één van deze vereeniging: Der Glaubenskampf der Hugenotten van de hand van den Franschen predikant van Frankfurt Alfred de Quervain. Deze schrijver blijkt een waardig opvolger te zijn van een Heidanus en Datheen uit de eerste dagen der Fransche Gemeente aldair.

Op den Franschen afgevaardigde volgde de Schot en die van onze Kerken. Uit hun toespraken viel een andere toon te beluisteren. De rede van onzen afgevaardigde werd een- en andermaal onderbroken door bijvalsbetuigingen.

Zij werden op hartelijke en eenvoudige wijze beantwoord door Emile Hoyois van Luik, die ook de andere afgevaardigden, die in de namiddagzitting volgden, beantwoordde.

Na den gemeenschappelijke maaltijd volgt het rapport van de Deputaten voor hulpbehoevende studenten, gelijk wij hen zouden noemen. De alumni worden met name genoemd en uit de mededeelingen blijkt mij, dat o.a. één hummer studeert te Straatsburg. De scholen waaraan zij studeeren, die daarna deze Kerken zullen dienen, zijn van ongemeen grooten invloed op deze kerkengroep! Zes alumni worden ondersteund. De eene, die te Straatsburg studeert is een Vlaming. Zou het niet van groote gevolgen kunnen zijn indien hij, die 't Nederlandsch verstaat, ook naar onze scholen werd gezonden? Misschien dat de Commission des Etudes daarop eens kon worden gewezen.

Nadat nog een paar rapporten volgden rakende de verhouding tot de wereldalliantie voor den vrede der Kerken en het verbond van Protestantische Kerken in Frankrijk, volgden wederom eenige afgevaardigden uit den vreemde en wel Mackay, die de vergadering toesprak namens de Presbyteriaansche Kerk van Engeland. Hij werd beantwoord door De Anet Jr. Dan volgt uit Frankrijk, de zendingsman Bianki, een bekende figuur, met warm applaus begroet, die des avonds nog eens optreedt in de gezellige samenkomst, gehouden na acht uur. Daarna spreekt een kolonel uit Genève, namens

de unie van vrije Kerken uit Fransch-Zwitserland, die mededeelingen doet omtrent het werk der evangelisatie en colportage in Genève, waarbij het leekenelement sterk op den voorgrond treedt. Mij kwam dan ook een gerucht ter oore, dat ook in Genève zich teekenen voordoen van eene herleving van het historisch Calvinisme. Daar de Eglise nationale van Genève zichzelf niet had kunnen doen vertegenwoordigen, werd de brief voorgelezen, door haar gezonden. Wat de afgevaardigde van den Bond van Belgische Protestantische Kerken behoorde niet tot het belangrijkste dat werd gesproken. Sterk stak daarbij af het woord van den Franschen afgevaardigde, die namens de Société centrale évangélique de Paris sprak. Ik las van Paul Barde, die eveneens met deze vereeniging in relatie staat, de zoon van den zoo bekenden en sympathieken Geneefsch Hoogleraar van 't Oratoire, wiens Handelingen der Apostelen in onze taal vertaald werd, uitgegeven door Kok te Kampen, een brochure over de methode bij de Evangelisatie. Hieruit bleek mij welke uitnemende elementen er nog schuilen onder de Fransche Protestanten. De zooveen genoemde spreker is stellig ook een niet geringe kracht.

Nadat nog een afgevaardigde van 't heilsleger had gesproken, die zeer hartelijk werd ontvangen en nagenoeg alle zittingen der Synode bijwoonde, volgde des avonds nog in de gezellige samenkomst de afgevaardigde van het Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap, die de vergadering direct weer moest verlaten. Van de Fédération du Nord der Fransche Kerken sprak Durand, Pasteur à Roubois, die mij een goede kracht geleek en in dit milieu een goede en zeer gewaardeerde bekende bleek.

In de gezellige vergadering, die des avonds onder den toevloed van zeer vele leden van de Kerk van Junet in het kerkgebouw werd gehouden, was naar veler oordeel veel te veel muziek en zang. Zij werd geopend met gebed en gezang. In haar voerde ook nog Bianchi het woord. Toch was zij hoofdzakelijk gewijd aan de viering der gedachtenis van het vijftigjarig jubileum van den vriendelijken De Kennedy Anet. Een kort historisch overzicht werd gegeven van den zeer veel omvattenden arbeid van dezen man, van den zoon van een der uitnemendste grondleggers dezer kerkgemeenschap. Reeds de derde generatie dient haar in den zendingsdirecteur Anet Jr.

De familie Anet heeft veel voor de zendingskerk gedaan.

Haar naam is in haar midden in zegenrijke gedachtenis.

Kennedy Anet, de jubilaris, is thans eereid van den Synodalen Raad.

Wederom was een warme dag ten einde; de avondstond snelde heen en toen wij terugkeerden naar onze gastvrije en vriendelijke gastvrouw en nog kennis maakten met den jongen Berthoud, de zoon van den professor in de dogmatiek aan het Oratoire en de vrouwelijke afgevaardigde uit de Kerk van Franchies, lag een dag achter ons, waarop door velen hard was gewerkt, hard gewerkt ook op de Synode der Zendingkerk.

G. KEIZER.

PERS-SCHOUW.

Elise van Calcar.

Van denzelfden schrijver als we voor 2 weken reeds citeerden, Dr. v. Gheel Gildemeester, lezen we in „Stemmen voor Waarheid en Vrede" interessante artikelen over Elise van Calcar. Enkele stukken nemen we over:

Mij is het hiervolgende voorval aangaande mevrouw Eigeman medegedeeld, uit de dagen dat zij niet meer werd behandeld door haar gewonen magnetiseur, die de gunst verloren had eerst van Mevrouw Eigeman's onafscheidelijken hond (een indische gladakker) daarna van haar zelve, waarna het bleek dat mevrouw Eigeman alles behalve een afgesloten medium was, maar zeer toegankelijk voor alledaagsche invloeden en soms „boodschappen" overbrengende die zij kennelijk verzoon. In die dagen hield mevrouw v. C. seances op Zondagmiddag in haar huis in de Weimarstraat; en zij had haar vriend en voor een groot deel haar geestverwant den overste van Hoogstraten uitgenoodigd om daarbij tegenwoordig te zijn. Maar de heer van Hoogstraten bedankte. Hij was bestuurslid van de „zedelijke verbetering", en gaf als zoodanig zijne Zondagmiddagen aan de gevangenen in de strafgevangenis in „het Duin". Dit nu mishagde mevrouw van Calcar. Die was er op gesteld dien overste, adjudant i.b.d. van de Koningin op hare Zondagmiddagen te zien. En wat gebeurt? Op eene der eerstvolgende seances komt de overleden kapitein van het indische leger Altling von Geusau; dien de overste v. H. nog als luitenant had gekend. Deze kwam nu zijn „kamerad" den overste, een lesje geven! Dat hij zijn Zondagmiddagen niet aan die gerangenen geven moest; die konden toch in een volgend leven wel bekeerd worden; neen, die overste en adjudant i.b.d. van Hare Majesteit, die moest H. M. winnen voor het Spiritualisme! — En mevrouw van Calcar verzoekt den vriendelijken overste om eens bij haar te komen, en leest hem deze „communicatie" als een heusche boodschap van de overzijde voor! Het is wezenlijk gebeurd.

En enkele bladzijden verder heet het:

Vervolgens deelt mevrouw v. C. een paar communicaties mede van meer burgerlijke afkomst. Daar

is in de eerste plaats Dr. C. E. van Koetsveld. Eerlijk gezegd, dit schrift lijkt weinig op dat van mijn beminden overleden collega. Hij overleed 4 Nov. 1893; reeds den 6en „kwam" hij „in het feit van tot mij te komen vóór hij de aardache steer verliet, ligt de bekentenis van zijn ongelijk", schrijft mevrouw v. C. en het doet haar goed.

Dan zijn er „manifestaties" van De Willem Unger; van Da Pijzel en mevrouw Pijzel; van De J. J. L. ten Kate; hij was 26 Dec. '89 overleden en komt van '27 Febr. '90 tot 6 Jan. '93. Zijn schrift wordt gefotografeerd. Ik kon zijn schrift. Is dit het? En schrijft hij daarginds taalfouten? Ik kan het niet helpen, maar zet hier een vraagteken. Haar oude vriend Dr. Schotel komt en velen uit den Wassenaarschen tijd. Dondervogelavond 5 Juni '90 komt eene communicatie in vliegend schrift; met lange halen: Jacqueline van Wassenaar van Catwijk-Hoffman; eene van de velen die behoeft hebben aan schuldbelijdenis tegenover haar „lieve Elise". Zoo zijn er ook van den heer van Wassenaar (is hij daar nog Baron?) en van De L. J. van Rhijn (is die daar nog dominee?) 25 Juni 1889 op Avondrood in Doetinchem. Het zijn allemaal intieme zaken. Belijdenissen voor een biechtstoel. Hartsopeningen in heilige oogenblikken, en absoluut onder vier oogen. Mevrouw van Calcar fotografeert ze. Het zij zoo. Hier zijn de schoven van ongeveer alle broeders en zusters die zich voor Elise's school komen buigen, alvorens „hooger op" te kunnen gaan. Er komen manifestaties van prof. A. des Amorie v. d. Hoeven, en van zijn schoonzoon prof. Rauwenhoff; van de Zaalberg; van Rutgers v. d. Loeff; van Vloten — ja, ook van den professional-atheïst van Vloten en of het hem moeite kost! Van een paar roomsche geestelijken; daarvan heeft zij er maar een enkele. Kolonel van Hoogstraten had er meer; hij heeft ze mij wel laten zien, pastoors die geweldige moeite hadden om in te zien dat ze 'thier op aarde mis gehad hadden. En daar kunnen we in komen. — En zij heeft zelfs schriftelijk bezoek van de Costa en van.... Mr. Groen van Prinsterer.

Da Costa schrijft:

Of ik deze gave, die nu wordt uitgestort, waardeer? Mijn komst tot u zegt het u. Niet lang nog ben ik overtuigd dat dit alles uit God is, doch eenmaal het aangenomen hebbende, ben ik uw medearbeider. Gods genade op u en uw werk.

I. da Costa.

Het geestenschrift, hier gefotografeerd, lijkt zeer sterk op dat van da Costa.

En Mr. Groen!

„Had ik die denkbeelden kunnen aannemen die hier in dezen kring, in deze wereld gehuld worden, dan had ik mijne krachten beter besteed."

Dit geestenschrift is zeker niet de „gewone" hand van den heer Groen v. Prinsterer. Maar het is er familie van.

Mevrouw v. C. zou met haar antwoord gereed zijn, en zeggen „hij was daar nog niet genoegzaam geoefend in het schrijven."

Iets dergelijks als Mr. Groen komt de oude heer Esser vertellen. Esser de straatprediker. Ik heb hem nog goed gekend; en zeer hoog geschat; was niet blind voor zijn fouten en geloof dat hij de mijne zag (wat niet bepaald moeilijk is). Wij waren geen menschen voor mekaar. Hij veroordeelde de meeste domine's en ik vond een straatprediker misschien moediger maar overigens door gelijke gevaren omringd. Een ander punt van verschil was Dr. Kuiper — indien men zoo'n reus een punt mag noemen! Hij zei mij eens: „als ik voor mijn oogen zie dat Kuiper in een sloot loopt, dan loop ik met hem mee," waarop ik antwoordde: „dat zou ik alleen doen, als ik absoluut niets beters kon bedenken". Toch was hij een goed man.

Op bl. 790 lezen wij hoe De Huet, 29 Nov. 1885 aan Mevrouw v. C. schrijft: „Esser was bij ons. Toen ik hem sprak over zijne vroegere gevoelens, schreef hij:

Gemaaktheid en anders niet; geloof mij, ik ben teleurgesteld. O Dr. Kuiper! wil toch uwe oogen openen voor de teekenen der tijden, want ze zijn waarheid; maar al onze leerstellingen falen."

Huet vroeg hem, „of hij dit aan Kuiper schrijven zou?" waarop Esser antwoordt: „Hij zal het toch niet gelooven." Daar kon hij wel gelijk aan hebben.

Het schrift is Esser's schrift. En het schrift van Huet — na zijn verscheiden, is zeer bepaald schrift van P. Huet.

Zeker, het schrift is misschien Essers schrift. Maar de stem is niet Essers stem. En een oude blinde Izak kan beter wachten op inlichtingen, die betrouwbaar zijn, als hij, vóór den tijd, die redelijkerwijze gescht mag worden, de juiste te zijn, een gewaarwording krijgt van iemand, die hem lijkt de handen te hebben van iemand, wiens stem hij mist. Het gaat meer scheef als de waarneming te haastig concludeert.

Lourdes.

De waarschuwing, die tot voorzichtigheid maant in de beoordeeling van Elise van Calcar's geheimzinnigheden, geldt ook voor andere terreinen van waarneming. Reeds stipten we aan, hoe het onderzoek naar de wonderbaarlijke genezingen te Lourdes nog steeds een der verschilpunten is tusschen Roomschen en niet-Roomschen. De „Leuwarder Kerkbode" zegt in een van de vervolgartikelen van de interessante reeks over Lourdes o.m.:

Men zou een geheel verkeerd kijk hebben op het mirakel te Lourdes, wanneer men dacht, dat de geschiedenis van Bernadette daarbij de hoofzaak was. Het is vooral Zola die het doet uitkomen in zijn reeds meermalen door ons genoemden roman over Lourdes, inzonderheid in de gesprekken tusschen Pierre en den geloovig geworden dokter Chas-